

Warszawa - Nowa Praga

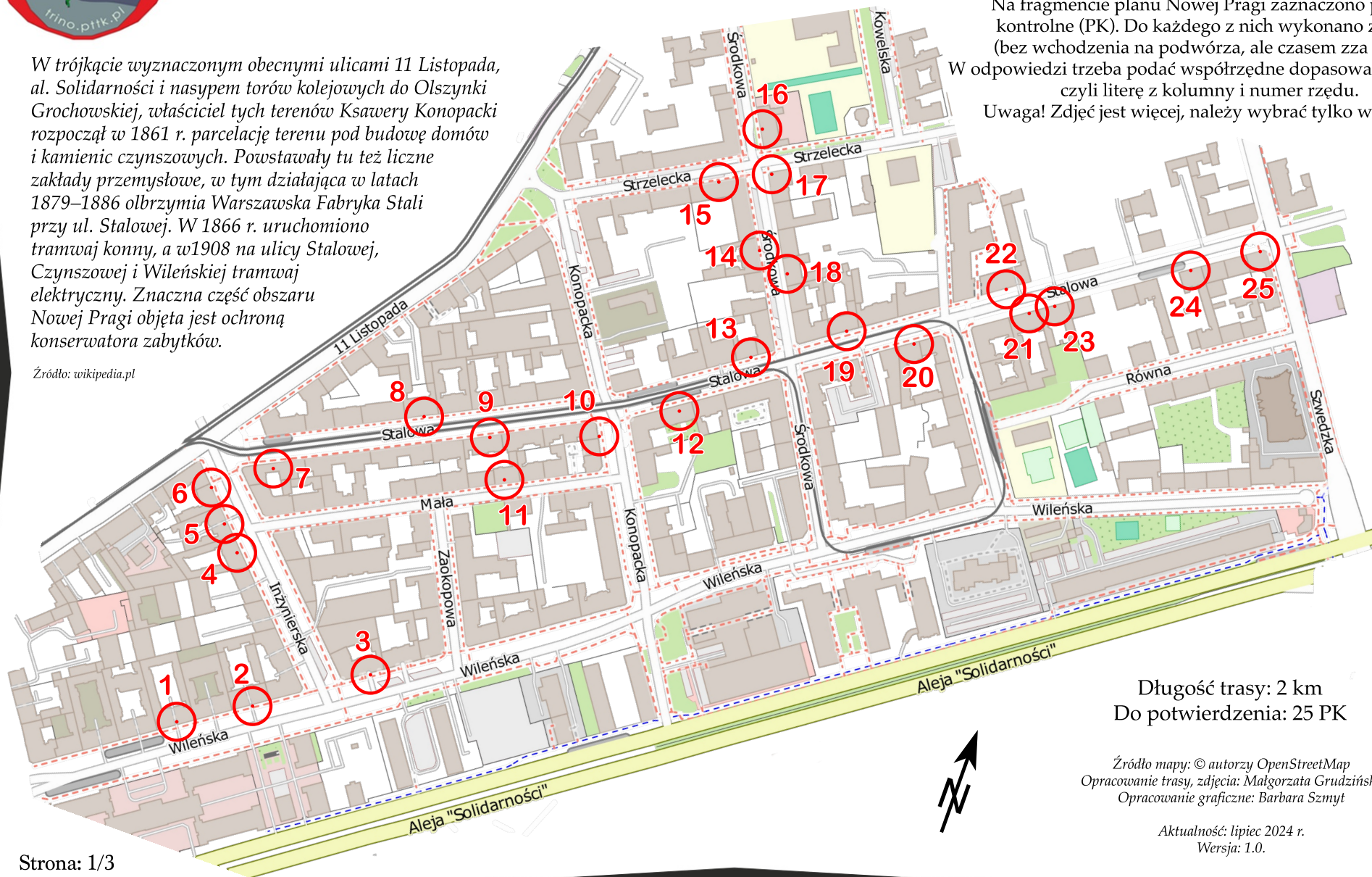
7/VI/24

Czar tkwi w szczegółach

W trójkącie wyznaczonym obecnymi ulicami 11 Listopada, al. Solidarności i nasypem torów kolejowych do Olszyny Grochowskiej, właściciel tych terenów Ksawery Konopacki rozpoczął w 1861 r. parcelację terenu pod budowę domów i kamienic czynszowych. Powstawały tu też liczne zakłady przemysłowe, w tym działająca w latach 1879–1886 olbrzymia Warszawska Fabryka Stali przy ul. Stalowej. W 1866 r. uruchomiono tramwaj konny, a w 1908 na ulicy Stalowej, Czyszowej i Wileńskiej tramwaj elektryczny. Znaczna część obszaru Nowej Pragi objęta jest ochroną konserwatora zabytków.

Źródło: wikipedia.pl

Na fragmencie planu Nowej Pragi zaznaczono punkty kontrolne (PK). Do każdego z nich wykonano zdjęcie (bez wchodzenia na podwórza, ale czasem zza szyby). W odpowiedzi trzeba podać współrzędne dopasowanego zdjęcia, czyli literę z kolumny i numer rzędu. Uwaga! Zdjęć jest więcej, należy wybrać tylko właściwe.

Długość trasy: 2 km
Do potwierdzenia: 25 PK

Źródło mapy: © autorzy OpenStreetMap
Opracowanie trasy, zdjęcia: Małgorzata Grudzińska
Opracowanie graficzne: Barbara Szmyt

Aktualność: lipiec 2024 r.
Wersja: 1.0.

Turystyczno-Rekreacyjna Impreza na Orientację (7/W/24)

1.	Wileńska 9 – miejsce zamachu bombowego Stefana Okrzei na Pradze w 1905 r. (Ul. Wileńską wytyczono w latach 60. XIX w., jej nazwa związana była z budową Dworca Petersburskiego, skąd odjeżdżały pociągi w kierunku Wilna.)
2.	Wileńska 13 – zabytkowa kamienica z dwoma bocznymi oficynami oraz niższą oficyną poprzeczną o przeznaczeniu produkcyjnym, wzniesiona w latach 1899-1900 dla Jana Hedla. Zdobione balustrady balkonów oraz pasmo dekoracyjne na ostatniej kondygnacji świadczą, że kiedyś była reprezentacyjna. Po wojnie przez pewien czas siedziba ambasady ZSRR.
3.	Wileńska 19 – zabytkowa dwuskrzydłowa kamienica narożna z jedną boczną oficyną pfn.-wsch. wzniesiona w latach 1898-1899 dla Józefa Rolińskiego, w rękach rodziny do 1946 r. Zapewne w latach 50. XX w. pozbawiona całego wystroju elewacji. Na paradowej klatce schodowej – podobnie jak w kamienicy nr 21 - częściowo zachowały się malowidła.
4.	Inżynierska 7 – zabytkowa kamienica wraz z oficyną wzniesiona w 1929 r. jako Dom Spółdzielczy Towarzystwa Ubezpieczeń Komunikacyjnych. (Tę nazwę ulicy nadano w 1908 r., wcześniej Zaokopowa, miało to związek z ówczesnymi pracami inżynierskimi w ramach przebudowy zajezdni tramwajowej, której budynek jest pod nr 6. Budynek nr 3 to zespół dawnych domów składowych z lat 1910-1914, a nr 5 - dawna fabryka armatur, więcej informacji o nich na tablicach MSI.)
5.	Inżynierska 9 – kamienica Romualda Nazimka wybudowana w latach 1911-1912. Wystrój fasady zniszczony, na szczycie eliptyczny medalion z datą. W przejeździe bramnym zachowana dekoracja malarska, a na klatkach sztukatorska.
6.	Inżynierska 11- kamienica Felińskich i Steinbergów z 1935 r. wg proj. Józefa Steinberga. Zwraca uwagę wykuszem.
7.	Stalowa 2 – narożna kamienica z pocz. XX w., w latach 60. pozbawiona dekoracji. Na przełomie lat 50. i 60. mieszkał tu Stanisław Grochowiak. (Ul. Stalową wytyczono w 1870 r., nazwa pochodzi od usytuowanej przy niej stalowni. Stalowa „zagrała” ul. Chłodną w filmie R. Polańskiego „Pianista”.)
8.	Stalowa 9 - kamienica modernistyczna z 1936 r., należała do braci Ginsburgów, właścicieli fabryki BRAGE (tablica MSI).
9.	Stalowa 10 - kamienica Rodziśława i Leokadii Rabęckich z ok. 1910 r., w odróżnieniu od innych nie ma bramy wjazdowej tylko wąskie wejście na podwórze.
10.	Stalowa 14 - kamienica Rabęckich z 1897 r. W 2017 r. na chodniku przed budynkiem odsłonięto Praską Aleję Gwiazd.
11.	Mała 11 - kamienica Anisima Puguńca z ok.1901, ostatnio pięknie wyremontowana, łącznie z przywróceniem malowideł na klatce schodowej. (Ul. Mała wytyczona w latach 70. XIX w. często stanowi plener do filmów, których akcja toczy się przed wojną lub podczas okupacji. Jej układ urbanistyczny jest wpisany do rejestru zabytków.)
12.	Stalowa 16 a - kamienica Stanisława Turkowskiego z 1936 r.
13.	Stalowa 29 - dół tej kamienicy jest z końca XIX w. (była w niej apteka), została nadbudowana jeszcze przed wojną. Po generalnym remoncie w 2020 r. zasiedlono ją mieszkańcami w różnym wieku, w budynku jest także wspólna przestrzeń spotkań. I tak powstała pierwsza w Warszawie kamienica międzypokoleniowa z sąsiedzka klubokawiarnią.
14.	Środkowa 11 – zabytkowa, wczesnomodernistyczna kamienica z elementami secesji z 1914 r. (data w zwieńczeniu), wzniesiona przez Antoniego Barańskiego. (Nazwa ulicy Środkowej od 1907, koniecznie trzeba obejrzeć zabytkowy, drewniany budynek nr 9, informacje o nim na tablicy MSI.)
15.	Strzelecka 8 / Środkowa 13 – kamienica z 1939 r., po wojnie siedziba NKWD i więzienie w piwnicach (uznane za zabytek).
16.	Środkowa 24 / Strzelecka 11/13 – dom Ksawerego Konopackiego, założyciela Nowej Pragi, z lat 60. XIX w., zwany pałacykiem, najcenniejszy zabytek tej części miasta. Był pierwszym budynkiem murowanym wśród drewniaków. Po wieloletniej rewitalizacji w 2021 r. przekazany Domowi Kultury Praga.
17.	Środkowa 22 – zabytkowa kamienica Marii Galeotti z 1865 r., więcej informacji na tablicy MSI.
18.	Środkowa 16 - zabytkowa, neorenesansowa kamienica Arona Śpiewaka z 1870 r. Mieścił się w niej żydowski dom modlitwy. Piętrowe segmenty oficyn rozebrano po wojnie. W 2023 r. gruntownie wyremontowana.
19.	Stalowa 33 - kamienica Abrama Rozenbauma wzniesiona w 1882 jako dwupiętrowa, nadbudowana przed 1910 r. Mieścił się w niej żydowski dom modlitwy. Wyremontowana w 2020.
20.	Stalowa 28 – zabytkowa kamienica z oficyną boczną powstała ok. 1890 r., niedługo potem zakupił ją Leopold Daab, współwłaściciel spółki budowlanej „Martens i Daab”. (Daab nabył także narożną kamienicę nr 30, wzniesioną ok. 1883 r. przez Ignacego Głogowskiego, a od strony ul. Czynszowej wybudował jeszcze trzeci budynek. Do końca XIX stulecia była już w jego posiadaniu cała nieparzysta strona ul. Czynszowej do Stalowej. Leopold Daab był członkiem Praskiego Komitetu Obywatelskiego, który w czasie I wojny światowej pomagał najuboższym mieszkańcom. Podczas okupacji hitlerowskiej działał w konspiracji oraz ukrywał osoby narodowości żydowskiej i członków Polskiego Państwa Podziemnego.)
21.	Stalowa 34 – zabytkowa kamienica wzniesiona ok. 1898 r. dla F. Bankiera i Z. Kirszenberga.
22.	Stalowa 41 – zabytkowa kamienica Andrzeja Domańskiego i Władysława Pachulskiego z 1911 r. Byli oni właścicielami czterech posesji, ich zamiarem było stworzenie kolonii wielopiętrowych domów, zróżnicowanych pod względem standardu mieszkań. Wzniesiono 3 kamienice (bliźniacze Stalowa 41 i 37 oraz Strzelecka 26) oraz poprzeczną oficynę piętrową przy ul. Stalowej 39, a na froncie tej parceli powstał parterowy pawilon handlowy. Łącznie w nowych domach zaprojektowano ponad 100 mieszkań liczących od jednej do trzech izb, a na otoczonym przez budynki terenie funkcjonował bazar z szeregami prowizorycznych, drewnianych bud, który już bez zabudowy dotrwał do lat 70. XX w.
23.	Stalowa 36 – zabytkowa kamienica z przełomu XIX/XX w. z bogatą dekoracją, ostatnio pięknie odrestaurowana.
24.	Stalowa 50 - kamienica Jana Nieznańskiego z 1909 r. (data w zwieńczeniu), pozbawiona dekoracji w okresie PRL-u.
25.	Stalowa 56 / Szwedzka 9 – narożna kamienica wzniesiona ok. 1900 r.

Turystyczno-Rekreacyjna Impreza na Orientację (7/W/24)

	A	B	C	D
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/67 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46 (ogólne rozporządzenie o ochronie danych, tzw. RODO), przesyłający wyraża zgodę na publikację na stronie internetowej na liście osób, które przebyły trasę TRInO.